

Studies, la qual cosa situa els estudis de la nostra llengua i la nostra cultura amb personalitat pròpia al costat dels de les altres dues cultures romàniques peninsulars.

L'obra de Peers com a catalanòfil té un valor estimable i el seu nom perdurarà en un lloc destacat entre els erudits estrangers que han estudiat la nostra cultura. Tanmateix, en analitzar la seva figura, allò que més ens atrau és la seva sincera amistat. La nostra erudició trobarà a faltar un col·laborador il·lustre. Els catalans que l'hem conegut, bé personalment, bé a través la seva obra, sentim, davant la mort d'E. Allison Peers, l'esgarrifança, el dol autèntic per la pèrdua d'un autèntic amic. — J. CARBONELL.

Estudis sobre Joan de Rocatallada. — La senyora Jeanne Bignami-Odier acaba de publicar un llibre,¹ dividit en tres parts, que s'ocupa de la biografia, les obres i la bibliografia de Joan de Rocatallada. La part més extensa és la segona, que comprèn més dels dos terços de l'estudi, i consisteix en una anàlisi dels escrits d'aquest visionari: el comentari a l'Oracle de Ciril *Liber secretorum eventuum*, el comentari a la profecia *Veh mundo in centum annis*, el *Liber Ostensor*, el *Vade mecum in tribulatione*, les lletres, etc. Cada una d'aquestes anàlisis va acompanyada d'una relació de les fonts esmentades per Rocatallada, amb llur identificació i indicació dels exemplars manuscrits o impresos que se'n coneixen. En les conclusions, Bignami-Odier s'ocupa de la influència de Joan de Rocatallada a Catalunya, especialment sobre Francesc Eiximenis. En la bibliografia esmenta obres recents d'autors catalans, relacionades amb el seu tema, com les de J. Carreras i Artau i el P. M. Batllori sobre Arnau de Vilanova, les de l'autor d'aquesta nota sobre profecies i sobre Francesc Eiximenis, i la molt coneguda del P. Pou i Martí, *Visionarios, beguinos y fraticelos catalanes*, que posa amplemet a contribució. — PÈRE BOHIGAS.

La «Divina Comèdia» en català. — L'Editorial Alpha ha publicat aquest any 1953 el tercer volum de *La Divina Comèdia* en la versió d'En Josep Maria de Sagarra, la qual ja havia estat estampada en edició de bibliòfil no fa gaires anys. Aquesta obra inicia les versions de «Clàssics de tots els temps» que la dita editorial es proposa de fer aparèixer, presentades en volums sobris i normalment assequibles. El gran poema de Dant havia estat traduït altres vegades a la nostra llengua: en el segle XV la posava en versos catalans N'Andreu Febrer; en el nostre comptem amb els trasllats d'En Verdaguer i Callís (1921, inacabat), i del marquès de Balanzó (1923-24). La versió d'En Verdaguer i Callís és en decasíl·labs blancs, les altres dues són en tercines com a l'original. La més notable diferència entre la recent traducció d'En Sagarra i les precedents es deu a la personalitat, tan acusada, del poeta que ha emprès l'obra. En efecte, mentre els altres traductors, des d'En Febrer, s'esforçaven per una fidelitat poc menys que literal al text toscà, o bé s'asservien a l'època essent volgudament arcaïtzants, el poeta d'avui ha fet ús, per a la seva versió, del seu riquíssim vocabulari i ha estat no menys fidel al seu gust personal. La pròpia força, indeclinable, li ha donat una major llibertat en alguns punts, compensada per una fluïdesa i un ritme viu que no havien assolit els predecessors. Recordem que J. M. de Sagarra ja havia començat la seva versió de *La Divina Comèdia* cap a l'any 1934; posteriorment l'ha refeta per complet. El treball d'ara contrasta els quatre intents anteriors (comptant-hi el propi) i té un valor de compendi: en una simple confrontació s'hi nota la tria de solucions que, tot i encertant les més indicades, ajuda a comprendre l'actitud del traductor davant les complexes dificultats del gran text amb què s'enfrontava: un afany de tornar-lo, en català, gràfic i realista, amb els tons de la sàtira, l'allegoria i la teologia apassionats, tal com Dant el concebé a la seva època. El text català va acompanyat de l'original a peu de plana, i duu, després de cada cant,

1. JEANNE BIGNAMI-ODIER, *Études sur Jean de Roquetaillade (Iohannes de Rupescissa)*. Paris, Librairie Philosophique J. Vrin, 1952. 282 pàgs.